

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET

✉: 1358 Budapest, Széchenyi rakpart 19.

☎: 441-6501 ☎: 06-1/441-6502

✉: titkarsag@panasztestulet.hu

🌐: www.panasztestulet.hu

Ügyszám: FRP/784/2013/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

69/2014. (III. 26) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) **panaszos¹** jogi képviselő útján 2013. október 29-én előterjesztett **panasza alapján indult eljárást** a 2014. március 26-án megtartott zárt ülésén született állásfoglalását

m e g k ü l d i a z O r s z á g o s R e n d ő r f ő k a p i t á n y n a k .

A Testület megállapítása szerint a vizsgált ügyben **alapjogot súlyosan sértő intézkedésre került sor.**

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

I.

1) A jogi képviselő 2013. október 29-én postai úton terjesztett elő panaszt, amelyben az alábbiakat adta elő.

A panaszt a Rendőrkapitányság alkalmazottai A. településen az önkormányzat konyhájában vonták intézkedés alá, majd miután tisztázásra került, hogy az általa vezetett önkormányzati autón lévő K. települési lakosok számára kiosztásra váró ételt csak a panaszos tudja K. községbe szállítani, az autót K. településre kísérték, majd ott a polgármesteri hivatal előtt a panaszt kiszállították és a szolgálati gépkocsiba ültetve lakóhelyére vitték. Közölték vele, hogy átkutatják a házát, de erről szóló határozatot nem mutattak fel, és azt sem közölték, hogy mit keresnek, hanem csak arról adtak tájékoztatást, hogy „körül kívánnak nézni”. Előbb a padlást kellett a panaszosnak megmutatnia, majd a szobákat, végül a garázst. Csak a garázsban feltalált 50 liter gázolajat foglalták le, mivel eredetét a panaszos nyomban nem tudta számlával igazolni. A házkutatás alkalmával közölték a rendőrök, hogy beviszik a

¹ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük.

Rendőrkapitányságra. A panaszos kérte, hogy a cukorbetegségére tekintettel cukros folyadékot vihessen magával, mert már egyébként is rosszul érzi magát, és a cukros folyadék fogyasztása szükséges, hogy a cukorbetegségével járó negatív tüneteket elkerülhetők legyenek. A rendőrök erre azt közölték, hogy a lakásán ihat folyadékot, de magával nem vihet, mert már a kapun kilépve a folyadékot a kukába kellene dobnia.

Ezt követően a panaszost bevitték a Rendőrkapitányságra, ahol a fogda helyiségben tartották körülbelül 4-5 órán keresztül. Ez alatt a panaszos a cukorbetegsége miatt rosszul lett, erősen verejtékezni kezdett és a gondolkodása zavarossá vált. A 4-5 óra elteltével egy kihallgató szobába kísérték, ahol szintén nem adtak neki inni, hanem hozzáfogtak a kihallgatásához, ami körülbelül egy órát tartott.

A kihallgatás után, amikor a panaszost szabadon bocsátották és lakására távozott, a vércukormérés 75 egységet mutatott és nem volt képes értelmesen beszélni.

A jogi képviselő álláspontja szerint a Rendőrkapitányság megsértette az arányosság követelményét, amikor az eljárása az emberi szervezet normális biológiai működését biztosító folyadék birtokban tartásától, illetőleg fogyasztásától zárta el a panaszost, és emiatt a panaszos cselekvőképtelen, és egyébként számára rendkívül kellemetlen egészségi állapotba került. A jogi képviselő megítélése szerint a hatóság intézkedés alá vont személy megromlott egészségi állapotát az intézkedés során figyelembe kell venni, és azt semmiképpen nem lehet az intézkedés alá vont személy hátrányára kihasználni. Az 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) 18. § (2) bekezdése alapján a panaszost orvosi ellátásban kellett volna részesíteni.

Mindezek alapján a jogi képviselő panaszt terjeszt elő a Rendőrkapitányság intézkedése miatt.

a) A jogi képviselő a panaszbeadványhoz csatolta az ügyvédi meghatalmazását.

b) A jogi képviselő megküldte a rendőrségi előállítás időtartamáról készült igazolást, mely szerint a panaszossal szemben az Rtv. 33. §-a alapján 2013. október 24-én 12 órától 17 óra 40 percig – ekkor szabadon bocsátották – személyi szabadságot korlátozó intézkedést foganatosítottak. Az irat szerint a panaszos hozzátartozója, illetve képviselőjének kiértesítését nem kérte, az előállítás és a rendőri intézkedés módjával szemben panasszal nem élt, és élelmezést sem kért. Az igazolást a panaszos kézjegyével látta el.

2) Az előadó testületi tag 2013. november 7-én kelt levelében tájékoztatta a jogi képviselőt a Testületre irányadó hatásköri és eljárásjogi rendelkezésekről, valamint az intézkedés körülményeire vonatkozó kérdéseket tett fel, a panaszbeadvány pontosítására hívta fel. Az azóta eltelt időszakban azonban a Testület felhívása ellenére nem pontosították a panaszbeadványát, panasz-kiegészítést nem terjesztettek elő.

II.

A Testület az ügy érdemi vizsgálata, a tényállás alaposabb megismerése érdekében felvilágosítást kért az Országos Rendőr-főkapitányság (a továbbiakban: ORFK) Ellenőrzési Szolgálatán keresztül az illetékes rendőri szervtől, valamint megküldeni kérte az ügyvel kapcsolatos rendőrségi dokumentumokat, a konkrét kérdésekkel kapcsolatban a rendőrség

álláspontját. A megküldött iratok alapján megállapítható volt, hogy a panaszolt rendőri intézkedéssel összefüggésben büntetőeljárás indult, továbbá az előadó testületi tag 2014. március 18-án telefonon kapott tájékoztatást a Rendőrkapitányságtól, hogy az ügyben nyomozás még nem zárult le és iratismertetés sem történt meg. Mivel a rendelkezésre bocsátott rendőrségi iratok még egy folyamatban lévő büntetőeljárással összefüggő adatokat tartalmaznak, egyes iratok, illetve azok egyes részeinek ismertetését a Testület mellőzte.

1) A kapitányságvezető 2013. november 25-én kelt átiratában tájékoztatta a Testületet a panaszolt intézkedéssel kapcsolatban.

A Rendőrkapitányság eljárást indított a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 370. § (4) bekezdés b) pontjának a) alpontjába ütköző és a (2) bekezdés b) pontjának bc) alpontja szerint minősülő nagyobb értékre dolog ellen erőszakkal elkövetett lopás büntettének megalapozott gyanúja miatt ismeretlen tettesek ellen. A fenti ügy később célszerűségi okból egyesítették egy másik büntető ügygel.

Az eljárás során a Rendőrkapitányság olyan adatok birtokába jutott, amely alapján a K. település falubusz sofőrje, több bűncselekmény elkövetésében vett részt, valamint gyanú merült fel arra vonatkozóan, hogy az otthonában bűncselekményből származó dolog (például gázolaj) van. A rendőrség 2013. október 24-én adatgyűjtést végzett, mely során megállapítást nyert, hogy a fenti személy a panaszos, ezért aznap a nyomozók kérésére R. r. törzszászlós, a G. Rendőrőrsön szolgálatteljesítő körzeti megbízott telefonon kereste meg K. község polgármesterét, hogy tájékoztatást kérjen a K. település önkormányzatának alkalmazásában álló panaszos hollétéről. Mint kiderült, a panaszos A. településen az üzemi konyhán tartózkodott, ahol az elkészített ebédet vette fel, mivel feladata volt annak kiosztása az ebédet igénylők között. A konyhára érve R. r. főtörzsőrmester napszaknak megfelelő köszönés után, jelvényét, szolgálati igazolványát felmutatva, és bemutatkozva tájékoztatta a panaszost, hogy halaszthatatlan nyomozati cselekményként házkutatást kívánnak foganatosítani a lakcímén, mert adat merült fel arra vonatkozóan, hogy a panaszos lakhelyén lopásból származó dolgok találhatóak. A rendőri intézkedésnél R. r. főtörzsőrmester, Á. r. őrmester, V. r. őrmester és R. r. törzszászlós voltak jelen. R. r. törzszászlós rendszeresített gyakorló öltözetben volt, a többi intézkedő rendőr civil ruházatban. Ezután a panaszos a falubusszal leparkolt a K. települési önkormányzat előtt és a továbbiakban az intézkedő rendőrökkel a lakcímére mentek, ahol a házkutatás kezdődött meg. Az intézkedésről tájékoztatva lett a település polgármestere, aki az intézkedett az ebéd kiosztásáról.

A házkutatás során a panaszos garázsában megtaláltak 19 darab, különböző űrmértékű gázolajos kannát, valamint 51 liter gázolajat, melyeket a rendőrség helybenhagyólag lefoglalt. A házkutatás eredményes befejezése után 12 órától a panaszost előállították a Rendőrkapitányságra, ahol 12 óra 55 perckor helyezték el az előállító helyiségben, majd 16 óra 9 perctől gyanúsítottként hallgatták ki. A kihallgatás 17 óra 30 percig tartott. A kihallgatás után a panaszost 17 óra 40 perckor szabadon bocsátották.

A házkutatás, mint halaszthatatlan nyomozati cselekmény jogalapja bűncselekmény elkövetésének megalapozott gyanúja volt, miszerint lopásból származó gázolaj található a panaszos otthonában, valamint a panaszos egyéb bűncselekmények elkövetésével is kapcsolatba hozható volt. A panaszost az otthonában az intézkedő rendőrök tájékoztatták, hogy bűncselekményből származó gázolajat és egyéb tárgyakat keresnek, erre a panaszos önként megmutatta az ingatlan udvarának garázsában lévő gázolajkannákat és a bennük lévő gázolajat, mely dolgokat a rendőrség helybenhagyólag lefoglalt. A panaszos már ekkor azt

mondta, hogy a garázsban talált gázolajmennyiséget a falubusz tankolásai során, esetenként 5-10 liter mennyiségben ő hozta el otthonába, mivel vezetési stílusa alapján ő ennyit megspórolt magának. Az intézkedő rendőrök ezután a panaszos jelenlétében átkutatták az udvar többi részét, valamint a ház helyiségeit. Egyéb, más bűncselekménnyel kapcsolatos tárgyat, dolgot nem foglaltak le.

A házkutatás eredményes befejezése után a helyszínen intézkedő rendőrök tájékoztatták a panaszost, hogy gyanúsítottkénti kihallgatásának foganatosítása céljából előállítják a Rendőrkapitányságra.

Az előállításban részt vett R. r. főtörzsőrmester, Á. r. őrmester és az időközben helyszíne érkezett K. r. főhadnagy – aki szintén civil ruhában volt, mivel a Bűnügyi osztály nyomozója –, a panaszos előállító helyiségben való őrzését pedig R. r. törzssászlós végezte. A gyanúsított kihallgatását K. r. főhadnagy foganatosította.

A panaszos részére átadták az előállító helyiségben történő elhelyezéssel kapcsolatban a jogairól és kötelezettségéről szóló írásos tájékoztatást, valamint a rendőrségi előállítás időtartamáról szóló igazolást.

A panaszos a rendőri intézkedést megelőzően, valamint annak során is együttműködő magatartást tanúsított. Az intézkedő rendőrök kényszerítő eszközt nem alkalmaztak vele szemben. A panaszos a házkutatás ténye, annak módja, valamint a személyes szabadságot korlátozó intézkedés ténye és annak módja ellen sem élt panaszossal.

A panaszos a házkutatás végeztével, a Rendőrkapitányságra indulás előtt, jelezte, hogy szomjas. Ennek során a panaszos ezen kérésének eleget téve Á. r. őrmester bekísérte házába, ahol vizet ivott. A panaszos sem a házkutatáskor, sem előállítás, valamint gyanúsítottkénti kihallgatása során nem említette, hogy cukorbeteg, állítólagos rosszullétét nem jelezte a rendőri intézkedés alkalmával. A Rendőrkapitányságon folyadékot nem kért az előállító helyiségben, sem kihallgatása során. Az előállítás során a panaszos írásban azt nyilatkozta, hogy az előállítás során élelmézést nem kér, betegségben nem szenved. Ezen nyilatkozatát aláírásával igazolta. Az előállítás során, valamint a gyanúsítottkénti kihallgatás során sem voltak olyan külső jegyek észlelhetőek a panaszoson, amelyek rosszullétére utaltak volna.

A panaszos büntető ügyben lett gyanúsítottként kihallgatva, új eljárás új ügyszámon – a gyanúsítottkénti kihallgatáskor – nem indult az ügyben. A panaszos vallomásaiban elismerte, hogy lopásból származó gázolajat vásárolt A. településen 2013. augusztusában, valamint az otthonában lefoglalt gázolajmennyiségről elmondta, hogy az nem az általa megvásárolt, lopott gázolaj, hanem amióta ő a falubusz sofőrje, azóta ő minden egyes tankolásnál 5-10 liter mennyiségű gázolajat nem a falubuszba, hanem a saját kannájába tankolt, mivel állítása szerint vezetési stílusa miatt ennyi mennyiséget egyébként is megspórolt volna. A rendőrség álláspontja szerint a panaszos ezáltal beismert egy a Rendőrkapitányság által addig fel nem fedett bűncselekmény elkövetését, ezért a továbbiakban azt külön eljárásban vizsgálják a Btk. 370. § (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés b) pontjának bb) alpontja szerint minősülő szabálysértési értékre üzletszerűen elkövetett lopás vétség elkövetésének megalapozott gyanúja miatt. A továbbiakban a panaszos beismerte, hogy – állítása szerint akaratán kívül – tett olyan kijelentéseket büntársai előtt, amelyeket ők tippként foghattak fel, valamint azt is beismerte, hogy egy alkalommal elszállította büntársait egy Szlovákiai hulladékfém átvevő telephelyre, ahol a nevezettek olyan réz tárgyakat adtak el, amelyek tudomása szerint is lopásból származtak.

A kapitányságvezető megadta az intézkedésben részt vett (korábban már megnevezett) rendőrök adatait, azonosító számát és beosztási helyét.

A kapitányságvezető a panaszbeadvány ismeretében pedig még az alábbiakat rögzítette.

A házkutatás halaszthatatlan nyomozati cselekményként került foganatosításra közvetlenül azután, hogy sikerült megállapítani a panaszos kilétét, mely nyomozati cselekmény ezen esetben a Büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (a továbbiakban: Be.) alapján határozat nélkül elvégezhető.

A házkutatást végző rendőrök közölték a panaszossal, hogy lopásból származó gázolajat és egyéb tárgyakat keresnek nála, melyet a panaszos tudomásul vett, és önként mutatta meg a garázsban felhalmozott gázolajos kannákat és a bennük lévő gázolajat, mely tény a házkutatási jegyzőkönyv is tartalmazza.

A házkutatás elvégzését követően a panaszos közölte, hogy szomjas, melyet követően Á. r. őrmester bekísérte lakásába, ahol ihatott vizet. Betegségéről egyetlen alkalommal sem tett említést a vele szemben intézkedő rendőröknek, rosszullétére utaló külső jegyek nem voltak láthatóak a panaszoson.

A panaszbeadvány szerint a panaszos 4-5 órán keresztül volt az előállító helyiségben, viszont a házkutatás kezdetétől a panaszos szabadon bocsátásig (11 óra 30 perctől 17 óra 40 percre) mindösszesen 6 óra 10 perc telt el. Ezen időintervallumban a panaszost 12 óra 55 perctől kihallgatásának kezdetéig, azaz 16 óra 9 percig tartózkodott az előállító helyiségben, ami 3 óra 14 perc volt.

A panaszbeadvány azon részével kapcsolatban, miszerint a panaszos a kihallgatása során olyan szinten rosszul volt, hogy vércukorszintje annak mérését követően 75 egységet mutatott, az alábbiakat jegyezte meg a kapitányságvezető. Az orvosi ügyelet tájékoztatása alapján amennyiben az egység alatt az általánosan elfogadott mmol/l mértékegységet éri a panaszos, akkor az 5,8 mmol/l vércukorszinthez viszonyítva a 75 mmol/l lehetetlen kategóriájú, halálos értéket jelent. Az orvosi ügyelet tájékoztatása szerint alacsony vércukorszinttel rendelkező személlyel itatnak cukros vizet, viszont ha kiugróan magas vércukorszint esetén (jelen esetben a panaszossal) cukros vizet itatnának, az minden bizonnyal rosszullétet, rosszabb esetben akár halált is okozhat. Ezért a panaszbeadvány azon része, hogy a panaszos cselekvőképtelen állapotban vett részt kihallgatásán, a fenti tények tükrében nem megalapozott.

2) K. r. főhadnagy 2013. október 24-én az alábbi tartalommal tett jelentést.

K. r. főhadnagy a jelentéstétel napján adatgyűjtést végzett K. településen K. települési falubusz-sofőr kilétének megállapítása végett.

K. r. főhadnagy felvette a kapcsolatot a község polgármesterével, aki elmondta, hogy a falubuszt a panaszos vezeti már huzamosabb ideje.

A főhadnagy a továbbiakban felvette a kapcsolatot a G. Rendőrőrs körzeti megbízottjával R. r. főtörzszászlóssal, aki a fentieket megerősítette.

3) A Btk. 370. § (4) bekezdés b) pontjának 1) alpontjába ütköző és a (2) bekezdés b) pontjának bc) alpontja szerint minősülő nagyobb értékre dolog elleni erőszakkal elkövetett lopás büntetének megalapozott gyanúja miatt ismeretlen tettes ellen folyamatban levő eljárásban a panaszos lakóhelyén 2013. október 24-én, a Be. 149. § (1) és 151. § (1) bekezdése alapján – figyelemmel a Be. 149. § (2) bekezdésére – magtartott házkutatást rendeltek el, amely során lefoglalást foganatosítottak. Az erről készült jegyzőkönyv szerint a házkutatás 11 óra 33 perctől 12 óráig tartott, amelyet R. r. főörzsőrmester, A. r. őrmester és R. r. törzssászlós foganatosította. A kényszerintézkedéssel szemben a panaszos nem élt panasszal.

A jegyzőkönyv szerint a panaszos a házkutatás során az ingatlan udvarán található garázból a rendőrök kérésére több kannát előadott, amely közül a legtöbb üres volt, de néhányban üzemanyag, feltehetően gázolaj volt található. A lefoglalt dolgokat a panaszos megőrzésében hagyták.

4) Előállítás végrehajtásáról készült jelentés szerint a panaszost 2013. október 24-én vonták intézkedés alá, amely során az Rtv. 29. § (1) bekezdése szerint igazoltatták, 31. § (1) bekezdése alapján – mint személyi szabadságában korlátozott személyt – átvizsgálták, 33. § (2) bekezdés b) pontja alapján előállították. A rendőrök az intézkedés során kényszerítő eszközt nem alkalmaztak.

A jelentésben az intézkedés alapjául szolgáló eseményként rögzítésre került, hogy a megjelölt büntető ügyben folytatott nyomozás során információ merült fel arra vonatkozóan, hogy a panaszos bűncselekmény elkövetésével gyanúsítható, ezért a panaszost további eljárás lefolytatása érdekében sérülés és panaszmentesen előállították a Rendőrkapitányságra.

A jelentés rögzíti, hogy az előállítás oka 17 óra 40 perckor szűnt meg, ekkor a panaszost szabadon bocsátották.

A jelentés szerint a panaszost az előállítás okáról szóban tájékoztatták, részére az előállítás idejéről szóló igazolást kiadták, az előállító egységben történő elhelyezéssel kapcsolatos, jogairól és kötelezettségeiről szóló írásos tájékoztatást megkapta.

A jelentéshez csatolt parancsnoki vélemény és kivizsgálás megállapításai szerint a panaszossal szemben végrehajtott igazoltatás, ruházatátvizsgálás és előállítás jogszerű és szakszerű volt. A parancsnok úgy ítélte meg továbbá, hogy az intézkedés megfelelt az Rtv. 15. §-a szerinti arányosság követelményének.

A jelentéshez csatolt nyilatkozat szerint a panaszos kijelentette, hogy a jogorvoslati jogaira vonatkozó tájékoztatást az Rtv. 92-93. §-ai alapján megkapta. A vele szemben alkalmazott személyi szabadságot korlátozó intézkedéssel/ kényszerítő eszköz alkalmazásával kapcsolatban panasszal nem élt, az előállítás okáról, annak várható időtartamáról a tájékoztatást szóban, a részére kiállított – az előállítás időtartamáról szóló – igazolást, valamint az előállító egységben történő elhelyezésével kapcsolatban az írásos tájékoztatást átvette. A panaszos élelmezést nem kért, betegségről nem számolt be, illetve sérülése a rendőri intézkedés során nem keletkezett, orvosi ellátásban pedig nem részesült. A nyilatkozatot a panaszos aláírásával ellátta.

III.

1) A Testület a panaszeljárásban mindenekelőtt azt vizsgálta, hogy mely panaszosi sérelmek kivizsgálásra terjed ki a hatásköre.

A Testület eljárását az Rtv. a IX. Fejezetében, Jogorvoslatok alcím alatt szabályozza. Az Rtv. 92. §-ának (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy az, „akinek az e törvény IV., V. és VI. fejezetében meghatározott kötelezettség megsértése, a rendőri intézkedés, annak elmulasztása, a kényszerítő eszköz alkalmazása (e fejezet alkalmazásában a továbbiakban együtt: intézkedés) alapvető jogát sértette [...] kérheti, hogy panaszát az országos rendőrfőkapitány, valamint a főigazgatók a Testület által lefolytatott vizsgálatot követően bírálja el”. Az idézett rendelkezés értelmében a Testület hatáskörébe kizárólag azon rendőri intézkedések és mulasztások vizsgálata tartozik, melyek az Rtv. IV., V. és VI. fejezetének alkalmazásával összefüggésben merülnek fel. Ennek megfelelően a Testületnek

- a rendőri tevékenység általános elveinek és szabályainak érvényesülése (különösen: intézkedési kötelezettség, arányosság, azonosíthatóság, segítségnyújtási kötelezettség stb.),
- a rendőri intézkedések vagy azok elmulasztása (különösen: igazoltatás, ruházatcsomagjármű-átvizsgálás, elfogás, előállítás, közlekedésrendészeti intézkedés stb.),
- a kényszerítő eszközök törvényes alkalmazása (különösen: testi kényszer, bilincs, vegyi eszköz, sokkoló, rendőrbot, lőfegyverhasználat, csapaterő alkalmazása, tömegoszlatás stb.) tekintetében van hatásköre eljárni és az adott intézkedést, cselekményt, vagy mulasztást vizsgálni abból a szempontból, hogy történt-e alapjogi sérelem.

A fent idézett rendelkezések értelmében a Testület hatásköre nem terjed ki a rendőrség büntetőeljárás során végzett cselekményeire – jelen esetben házkutatás és lefoglalás – jogalapjának, az elrendelés jogszerűségének a vizsgálatára, mivel ezek ellen a Be. Szabályai szerint lehet jogorvoslattal élni. A Testület csupán azt vizsgálhatja, hogy az ilyen eljárási cselekmény során a végrehajtás módja, az ennek során tanúsított rendőri magatartás megfelelt-e az Rtv. előírásainak. Az előadó testületi tag tájékoztató levelében kitért arra, hogy jogszabályi felhatalmazás hiányában ezen kérdésben nem jogosult vizsgálatot folytatni.

A Testület a fentiek alapján a házkutatással és a lefoglalással kapcsolatban megfogalmazott kifogások tekintetében hatáskörének hiányát volt kénytelen megállapítani.

A Testület a panaszbeadvány és a rendőrségtől kapott felvilágosítás alapján – figyelemmel a panaszolt intézkedés idején hatályos Rtv. és a rendőrség szolgálati szabályzatáról szóló 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet (a továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) rendelkezéseire – a panaszosok kifogásaival összefüggésben az alábbi megállapításokra jutott.

A vizsgálat során a Testület megállapította, hogy a rendőri intézkedés érintette a panaszosnak a Magyarország Alaptörvénye II. cikkében foglalt emberi méltósághoz, IV. cikkében foglalt személyi szabadsághoz, VI. cikkében foglalt személyes adatok védelméhez, XX. cikkében foglalt egészséghez, valamint a XXIV. cikkében foglalt tisztességes eljáráshoz fűződő alapvető jogát, az alábbiak szerint.

2) A Testület a panaszolt rendőri intézkedés kapcsán először az intézkedés jogalapját vizsgálta, azt, hogy a rendőrség a panaszost indokoltan, kellő jogszabályi felhatalmazás birtokában vonta-e intézkedés alá.

A rendőrségi iratokból tudható, hogy Rendőrfőkapitányság eljárást indított nagyobb értékű dolog ellen erőszakkal elkövetett lopás büntettének megalapozott gyanúja miatt ismeretlen

tettek ellen, amely ügyet később célszerűségi okból egyesítettek egy másik büntető ügygel. Az eljárás során a Rendőrkapitányság olyan adatok birtokába jutott, amely alapján a K. település falubusz sofőrje, több bűncselekmény elkövetésében vett részt, valamint gyanú merült fel arra vonatkozóan, hogy az otthonában bűncselekményből származó dolog (például gázolaj) van. A rendőrség 2013. október 24-én adatgyűjtést végzett, mely során megállapítást nyert, hogy a fenti személy a panaszos, ezért még aznap intézkedés alá vonták és Rtv. 29. § (1) bekezdése szerint igazoltatták.

Az Rtv. 29. § (1) bekezdése értelmében „a rendőr a feladata ellátása során igazoltathatja azt, akinek a személyazonosságát a közrend, a közbiztonság védelme érdekében, bűnmegelőzési vagy bűnüldözési célból, a tartózkodása jogszerűségének megállapítása céljából, közlekedésrendészeti ellenőrzés során, továbbá az igazoltatott vagy más természetes, illetve jogi személy és egyéb szervezet jogainak védelme érdekében kell megállapítani?”.

Szükséges utalni az Rtv. 13. §-ának (1) bekezdésére is, amely a rendőr intézkedési kötelezettségéről rendelkezik. A hivatkozott jogszabályhely szerint a rendőr jogkörében eljárva köteles intézkedni vagy intézkedést kezdeményezni, ha a közbiztonságot, a közrendet vagy az államhatár rendjét sértő vagy veszélyeztető tény, körülményt vagy cselekményt észlel, illetve ilyet a tudomására hoznak.

A rendőrségi iratokban foglaltak alapján – figyelemmel azon iratokra, illetve azok egyes részeire is, amelyeket a Testület a folyamatban lévő büntetőeljárásra tekintettel nem ismertetett – a Testület úgy ítélte meg, hogy a panaszossal szemben felmerült a bűncselekmény elkövetésének az a minimális szintű gyanúja, ami megalapozta a rendőrök fellépését, az Rtv. 13. §-ának (1) bekezdése szerinti intézkedési kötelezettség teljesítését, ezért a Testület meggyőződése szerint felmerült a panaszos igazoltatásának szükségessége az Rtv. 29. §-ának (1) bekezdése értelmében, kifejezetten a közrend és a közbiztonság védelme érdekében.

Ezzel összefüggésben a Testület fontosnak tartja hangsúlyozni: nem abban a kérdésben foglal állást, hogy a panaszos követett-e el bűncselekményt, illetve szabálysértést vagy sem, hanem csupán abban, hogy az adott helyen és időben rendelkezésére álló adatok alapján a rendőr gondolhatta-e azt, hogy panaszossal szemben felmerül a jogellenes cselekmény elkövetésének gyanúja. Ugyanis töretlen gyakorlata szerint a Testület a bűncselekmény és szabálysértés tényállásszerűséget kizárólag a rendőri intézkedés jogalapja szempontjából vizsgálja, ezért jelen esetben is azt kellett megállapítania, hogy a jogellenes cselekmény elkövetésének az adott intézkedéshez szükséges gyanú foka fennállt-e.

A Testület álláspontja szerint az intézkedő rendőrök az igazoltatást megfelelő joggal hajtották végre, ezért az a panaszos személyes adatok védelméhez fűződő alapvető jogát nem sértette.

3) A Testület ezt követően a panaszos előállításának jogszerűségét vizsgálta meg.

a) A rendőrségi iratok tanúsága szerint a panaszost az otthonában az intézkedő rendőrök tájékoztatták, hogy bűncselekményből származó gázolajat és egyéb tárgyakat keresnek, erre a panaszos önként megmutatta az ingatlan udvarának garázsában lévő gázolajkannákat és a bennük lévő gázolajat, mely dolgokat a rendőrség helybenhagyólag lefoglalt. A panaszos már ekkor azt mondta, hogy a garázsban talált gázolajat a falubusz tankolásai során, esetenként 5-10 liter mennyiségben ő hozta el otthonába, mivel vezetési stílusa alapján ő ennyit megspórolt

magának. Az intézkedő rendőrök ezután a panaszos jelenlétében átkutatták az udvar többi részét, valamint a ház helyiségeit. Egyéb, más bűncselekménnyel kapcsolatos tárgyat, dolgot nem foglaltak le. A házkutatás eredményes befejezése után a helyszínen intézkedő rendőrök tájékoztatták a panaszost, hogy gyanúsítottkénti kihallgatásának fogatosítása céljából előállítják a Rendőrkapitányságra. A házkutatás 11 óra 33 perckor kezdődött, a panaszost pedig 12 órakor állították elő.

Az Rtv. 33. § (1) és (2) bekezdése taxatívén sorolja fel az előállítás okait, amelyek közül a rendőrségi iratok szerint a panaszos előállításának indoka a Rtv. 33. § (2) bekezdése b) pont volt. Ezen rendelkezés értelmében a rendőr a hatóság vagy az illetékes szerv elé állíthatja azt, aki bűncselekmény elkövetésével gyanúsítható.

A Szolgálati Szabályzat 8. § (1) bekezdése értelmében a rendőr az általa észlelt vagy tudomására jutott és hivatalból üldözendő bűncselekményről - ha az elkövető ismert, annak megjelölésével - feljelentést tesz, vagy ha a nyomozó hatóság tagja, úgy hivatalból megteszi a szükséges intézkedéseket a büntetőeljárás megindítása érdekében.

A Testület ezen a ponton újfent hivatkozik töretlen gyakorlatára, amely szerint a bűncselekmény tényállásszerűséget kizárólag a rendőri intézkedés jogalapja szempontjából vizsgálja. Erre figyelemmel az adott helyzetben elsődlegesen az volt a feladata, hogy megítélje a megjelölt előállítási ok megalapozottságát, tehát azt, hogy az adott körülmények között fennáll-e a hivatkozott bűncselekmény elkövetésének az intézkedéshez szükséges, minimális gyanúja.

Fentebb a Testület úgy foglalt állást, hogy fennállt a gyanúja annak, hogy a panaszos bűncselekményt követett el, ennek keretében jogszerűen végezték el a rendőrök a panaszos igazoltatását, így a gyanú megléte ahhoz is megfelelő jogalapot szolgáltatott, hogy vele szemben előállítást fogatosítsanak.

Fontos arra is utalni, hogy a panaszost az előállítása során gyanúsítottként hallgatták ki, amely során elismerte, hogy lopásból származó gázolajat vásárolt A. településen 2013. augusztusában, valamint az otthonában lefoglalt gázolajmennyiségről elmondta, hogy az nem az általa megvásárolt, lopott gázolaj, hanem amióta ő a falubusz sofőrje, azóta ő minden egyes tankolásnál 5-10 liter mennyiségű gázolajat nem a falubuszba, hanem a saját kannájába tankolt, mivel állítása szerint vezetési stílusa miatt ennyi mennyiséget egyébként is megspórolt volna. A panaszos azt is elmondta, hogy – állítása szerint akaratán kívül – tett olyan kijelentéseket bűntársai előtt, amelyeket ők tippként foghattak fel, valamint azt is beismerte, hogy egy alkalommal elszállította bűntársait egy Szlovákiai hulladékfém átvevő telephelyre, ahol a nevezettek olyan réz tárgyakat adtak el, amelyek tudomása szerint is lopásból származtak.

Tekintettel arra, hogy az Rtv. a vizsgált esetre nem kötelező jelleggel, hanem lehetőségként írja elő előállítás alkalmazását, a jogalap meglétén túl a Testületnek azt is mérlegelni kellett, hogy az előállítás megfelelt-e az arányosság követelményének. Az arányossági követelményét az Rtv. 15. §-a előírt akképp rögzíti, hogy a rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával, továbbá több lehetséges és alkalmas rendőri intézkedés, illetőleg kényszerítő eszköz közül azt kell választani, amely az eredményesség biztosítása mellett az intézkedéssel érintettre a legkisebb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással jár.

A Testület álláspontja szerint a házkutatás során tapasztaltak, a cselekmény tárgyi súlya, valamint az, hogy a bűncselekmény megalapozott gyanúját kizárni csak további bizonyítási cselekmények (jelen esetben kihallgatás) elvégzésével lehetett – amelyek mielőbbi foganatosításához a panaszosnak is érdeke fűződött –, **megalapozta és indokoltta tette a panaszos előállítását, ezáltal nem sérült a panaszos személyes szabadsághoz való joga, mivel az alapjog korlátozása jogszerűen történt.**

b) A Testület ezt követően azt értékelte, hogy a panaszos előállításának időtartama a jogszabályi előírásoknak és az arányosság követelményének megfelelt-e.

A rendőrségi iratokból tudhatjuk, hogy a panaszos előállítása 12 órakor kezdődött, 12 óra 55 perckor helyezték el az előállító helyiségben, majd 16 óra 9 perctől gyanúsítottként hallgatták ki. A kihallgatás 17 óra 30 percig tartott. A kihallgatás után a panaszost 17 óra 40 perckor szabadon bocsátották.

Az Rtv. 33. §-ának (3) bekezdése tartalmazza az előállítás időtartamára vonatkozó rendelkezéseket. Ennek értelmében a személyi szabadság csak a szükséges ideig, de legfeljebb 8 órán át korlátozható. Ezt az időtartamot a rendőri szerv vezetője egy alkalommal, 4 órával meghosszabbíthatja, amennyiben ez indokolt és az előállítás célja még nem valósult meg. Az előállítás időtartamát a rendőri intézkedés kezdetétől kell számítani.

A Testület a kérdés vizsgálata kapcsán figyelemmel volt az Rtv. 15. §-ában foglalt arányosság követelményére.

Fentiek alapján a Testületnek azt kellett vizsgálnia, hogy aránytalanul hosszúnak minősül-e több mint 3 óra, amíg a panaszos kihallgatására sor került.

A Testület a rendőrségi iratok alapján nem tudott feltárni olyan körülményt, amely a panaszos előállító helyiségben való elhelyezése és kihallgatása között eltelt több mint 3 óra indokál szolgáltat volna, ezért arra a megállapításra jutott **az előállítás időtartama miatt sérült a panaszos személyi szabadsághoz való joga.**

4) A panaszbeadvány szerint a panaszossal a rendőrök annyit közöltek, hogy átkutatják a házát, de erről szóló határozatot nem mutattak fel, és azt sem közölték, hogy mit keresnek, hanem csak arról adtak tájékoztatást, hogy „körül kívánnak nézni”.

A kapitányságvezető tájékoztatása szerint a házkutatás halaszthatatlan nyomozati cselekményként került foganatosításra közvetlenül azután, hogy sikerült megállapítani a panaszos kilétét, mely nyomozati cselekmény ezen esetben a Be. alapján határozat nélkül elvégezhető.

A panaszos tartózkodási helyére érve R. r. főörzsőrmester napszaknak megfelelő köszönés után, jelvényét, szolgálati igazolványát felmutatva, és bemutatkozva tájékoztatta a panaszost, hogy halaszthatatlan nyomozati cselekményként házkutatást kívánnak foganatosítani a lakcímén, mert adat merült fel arra vonatkozóan, hogy a panaszos lakhelyén lopásból származó dolgok találhatóak. A házkutatást végző rendőrök közölték a panaszossal, hogy lopásból származó gázolajat és egyéb tárgyakat keresnek nála, melyet a panaszos tudomásul vett, és önként mutatta meg a garázsban felhalmozott gázolajos kannákat és a bennük lévő gázolaj mennyiséget, mely tény a házkutatási jegyzőkönyv is tartalmazza.

Az 24. §-ának (1) bekezdése szerint a rendőr köteles a feladatkörébe tartozó segítséget, illetőleg a hozzáfordulónak a tőle elvárható felvilágosítást megadni.

A Be. 149. §-ának (4) bekezdése a következőket mondja ki. "A házkutatást rendszerint az érintett jelenlétében kell elvégezni, a megkezdése előtt közölni kell vele a házkutatást elrendelő határozatot, és – ha a házkutatás meghatározott, illetőleg ismert bizonyítási eszköz vagy elkobozható dolog, illetőleg személy megtalálására irányul – fel kell őt szólítani, hogy a keresett dolgot adja elő, a számítástechnikai rendszeren vagy adathordozón tárolt adatot tegye hozzáférhetővé, illetőleg a személyt adja át (...)."

A Be. 177. §-a rendelkezik a nyomozási cselekmények határozat nélküli elvégzéséről. Az idézett rendelkezés szerint az ügyész és a nyomozó hatóság az olyan kényszerintézkedéseket, amelyeknek elrendelésére egyébként jogosult (126. §, 149. §, 150. §, 151. §, 158/A. §) halasztást nem tűrő esetben nyomban elvégezheti, és bizonyítási cselekmények (119. §, 121. §, 122. §) elvégzését rendelheti el (halaszthatatlan nyomozási cselekmény). Az eljárási cselekményről készült jegyzőkönyvben a halaszthatatlanság tényét és az ezt megalapozó körülményeket fel kell tüntetni.

Jelen esetben házkutatást elrendelő határozat hiányában a rendőrség az Rtv. 24. §-ából következő általános tájékoztatási kötelezettségéből adódóan, elvárható lett volna az intézkedő rendőröktől, hogy a panaszost megfelelően tájékoztassák a házkutatást illetően.

A Testület a házkutatással kapcsolatos tájékoztatást illetően a felek előadásában ellentmondást tapasztalt, és tisztázására alkalmas bizonyíték hiányában nem tudta feltárni, hogy elhangzott-e, és ha igen, pontosan milyen tartalommal a tájékoztatás, így a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogának sérelme nem volt megállapítható.

5) A panaszos elmondása szerint kérte, hogy a cukorbetegségére tekintettel cukros folyadékot vihessen magával, mert már egyébként is rosszul érzi magát, és a cukros folyadék fogyasztása szükséges, hogy a cukorbetegségével járó negatív tüneteket elkerülhetők legyenek. A rendőrök erre azt közölték, hogy a lakásán ihat folyadékot, de magával nem vihet, mert már a kapun kilépve a folyadékot a kukába kellene dobnia. A panaszos a cukorbetegsége miatt a fogda helyiségben cukorbetegsége miatt rosszul lett, erősen verejtékezni kezdett és a gondolkodása zavarossá vált. A 4-5 óra elteltével egy kihallgató szobába kísérték, ahol szintén nem adtak neki inni, hanem hozzáfogtak a kihallgatásához, ami körülbelül egy órát tartott, ekkor már a panaszos cselekvőképtelen és egyébként számára rendkívül kellemetlen egészségi állapotba került. A panaszost nem részesítették orvosi ellátásban, amikor szabadon bocsátották és lakására távozott, a vércukormérés 75 egységet mutatott és a panaszos nem volt képes értelmesen beszélni.

A rendőrség előadása szerint a panaszos a házkutatás végeztével, a Rendőrkapitányságra indulás előtt, jelezte, hogy szomjas. Ennek során a panaszos ezen kérésének eleget téve Á. r. őrmester bekísérte házába, ahol vizet ivott. A panaszos sem a házkutatáskor, sem előállítására, valamint gyanúsított ki hallgatása során nem említette, hogy cukorbeteg, állítólagos rosszullétét nem jelezte a rendőri intézkedés alkalmával. A Rendőrkapitányságon folyadékot nem kért az előállító helyiségben, sem kihallgatása során. Az előállítás során a panaszos írásban azt nyilatkozta, hogy az előállítás során élelmezést nem kér, betegségben nem szenved. Ezen nyilatkozatát aláírásával igazolta. Az előállítás során, valamint a gyanúsított ki hallgatás során sem voltak olyan külső jegyek észlelhetőek a panaszoson, amelyek rosszullétére utaltak volna.

A kapitányságvezető ezzel kapcsolatban még a következőket jegyezte meg. Az orvosi ügyelet tájékoztatása alapján amennyiben az egység alatt az általánosan elfogadott mmol/l mértékegységet éri a panaszos, akkor az 5,8 mmol/l vércukorszinthez viszonyítva a 75 mmol/l lehetetlen kategóriájú, halálos értéket jelent. Az orvosi ügyelet tájékoztatása szerint alacsony vércukorszinttel rendelkező személlyel itatnak cukros vizet, viszont ha kiugróan magas vércukorszint esetén (jelen esetben a panaszossal) cukros vizet itatnának, az minden bizonnyal rosszullétet, rosszabb esetben akár halálát is okozhat. Ezért a panaszbeadvány azon része, hogy a panaszos cselekvőképtelen állapotban vett részt kihallgatásán, a fenti tények tükrében nem megalapozott.

Az Rtv. 2. § (1) bekezdése értelmében a rendőrség védelmet nyújt az életet, a testi épséget, a vagyonbiztonságot közvetlenül fenyegető vagy sértő cselekménnyel szemben, felvilágosítást és segítséget ad a rászorulóknak. A rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait.

Szükséges utalni az Rtv. már idézett 24. §-ának (1) bekezdésére is, amely szerint a rendőr köteles a feladatkörébe tartozó segítséget, illetőleg a hozzáfordulóknak a tőle elvárható felvilágosítást megadni.

Az Rtv. 18. § (2) bekezdése értelmében a rendőrség gondoskodik a fogvatartott elhelyezéséről, a fogvatartás miatt bekövetkező egészségkárosodás megelőzéséhez szükséges ellátásáról. A sérült, beteg vagy más okból sürgős orvosi ellátásra szoruló fogvatartottat orvosi ellátásban kell részesíteni.

[Az Rtv. 97. § (1) bekezdés h) pontja alapján fogvatartott az, akit törvény, illetőleg törvény alapján kiadott hatósági határozat alapján a szabad mozgáshoz és tartózkodási hely szabad megválasztásához való jogában korlátoznak (örizetbe vett, előzetesen letartóztatott, közbiztonsági őrizetben lévő, elfogott és előállított, elővezetett).]

A Testület elfogadva a kapitányságvezető érvelését úgy ítélte meg, hogy a panaszos nem kerülhetett cselekvőképtelen állapotba a kihallgatása során, így képes is volt akaratának megfelelően nyilatkozni. Az intézkedés során pedig úgy nyilatkozott, hogy betegségben nem szenved, és az erről kiállított dokumentumra sem vezette rá az ezzel kapcsolatos kifogásait, illetőleg aláírásával ellátta azt, – tehát annak tartalmát valószínűleg fogadta el – ami pedig a rendőrség előadását támasztja alá, miszerint a panaszos rosszullétét nem jelezte, és a Rendőrkapitányság épületében sem kért folyadékot.

Mindezekre tekintettel a Testület arra a megállapításra jutott, hogy nem sérült a panaszos emberi méltósághoz és az egészséghez fűződő joga a cukros folyadék biztosítása kérdésében, és azzal, hogy a rendőrség nem gondoskodott orvosi vizsgálatáról.

V.

A Testület vizsgálata során megállapította, hogy megfelelő jogalap birtokában igazoltatták a panaszost. A Testület megítélése szerint a panaszos előállítására kellő jogalap birtokában és indokoltan került sor, azonban sérült a panaszos személyi szabadsághoz való joga előállításának időtartama miatt. A tisztességes eljáráshoz való jog sérelme nem volt

megállapítható a házkutatással kapcsolatos tájékoztatást illetően, ugyanakkor a Testület álláspontja szerint a panaszost nem érte alapjogsérelem a cukros folyadék biztosítása kérdésében, illetve azért, mert a rendőrség nem gondoskodott orvosi vizsgálatáról.

A megvalósult alapjogsértés a Testület megítélése szerint elérte a súlyosság azon fokát, amely indokoltá tette a panasz és az állásfoglalás megküldését az országos rendőrfőkapitánynak, ezért a Testület a rendelkező részben foglaltak szerint döntött.

Budapest, 2014. március 26.

Dr. Lukács Tamás
elnök

Dr. Kozma Ákos
elnökhelyettes

Fráterné dr. Ferenczy Nóra
előadó testületi tag

Dr. Wildner Domonkos
testületi tag

Dr. Cservák Csaba
testületi tag

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET